

Tiina Miettinen

YHTEISHANKEJULKAISU SATAKUNNAN
SAIRAANHOITOPUIRILLE

Liiketalouden koulutusohjelma
2016

YHTEISHANKEJULKAISU SATAKUNNAN SAIRAANHOITOPUIRILLE

Miettinen, Tiina
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma – yritysviestintä
Kesäkuu 2016
Ohjaaja: Nurmi-Rantanen Kirsi
Sivumäärä: 29
Liitteitä: 3

Asiasanat: Painotyö, layout, typografia, kuvamuokkaus

Toiminnallisen opinnäytetyöni aiheena oli suunnitella ja toteuttaa Satakunnan sairaanhoitopiirille yhteishankejulkaisu hankkeille Yhteisvoimin kotona ja Pois syrjästä. Julkaisusta tehtiin kaksi versiota, painettu- ja verkkolehti. Tässä opinnäytetyössä teoria käsittelee pääpainoisesti painettavan julkaisun työstöä ja siihen apuna käytettyä teoriaa. Verkkolehti muokattiin suoraan painettavasta versioista interaktiiviseksi pdf-tiedostoksi, joka julkaistiin Satakunnan sairaanhoitopiirin nettisivuilla. Opinnäytetyö ei kerro kaikista painotyöhön liittyvistä yksityiskohdista, vaan siinä esitellään juuri yhteishankejulkaisun tekemiseen liittyviä teorioita.

JOINT PROJECT PUBLICATION TO SATAKUNNAN SAIRAANHOITOPIIRI

Miettinen Tiina

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in business administration – business communication

June 2016

Supervisor: Nurmi-Rantanen Kirsi

Number of pages: 29

Appendices: 3

Keywords: Press publish, layout, typographic, picture editing

The subject of my functional thesis was to design and process a publish to the Satakunnan sairaanhoitopiiri. The publish present projects Yhteisvoimin kotona and Pois syrjästä. This publication was made in two versions – printed and online magazine. This thesis theory deals mostly press related matters since online-version is based on print-version only that it is chanced to interactive pdf-file which was published in the Satakunnan sairaanhoitopiiri's web-site. The thesis does not tell every detail that includes press but only things that were relevant to this join project publication.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	SATSHP TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISTOIMINTA	7
2.1	Kaste –ohjelma	7
2.2	Yhteisvoimin kotona -hanke.....	7
2.3	Pois syrjästä -hanke	7
3	TYÖNANTO.....	8
3.1	Painettava julkaisu	8
3.2	Julkaisun kohderyhmä	9
3.3	Julkaisun tarkoitus	9
3.4	Onnistumisen mittarit	10
4	PAINOTYÖ.....	10
4.1	Huolellinen suunnittelu.....	10
4.2	Taittosivujen luonti	11
4.3	Marginaalit ja palstat	12
4.4	Master-sivujen luonti	13
4.5	Sivunumerointi.....	14
4.6	Typografia.....	14
4.7	Kuvat ja objektit.....	16
5	VERKKOJULKAISU	17
5.1	Interaktiivisen julkaisun hyötykäyttö.....	17
5.2	Esteetön kulku verkkojulkaisussa.....	17
6	TYÖSTETTÄVÄT VALMISMATERIAALIT	18
6.1	Eri lähteistä saapuvat tekstitiedostot.....	18
6.1.1	Oikoluku.....	19
6.1.2	Tekstin tyyli.....	19
6.1.3	Nostot ja kuvatekstit.....	19
6.2	Kuvia eri lähteistä	20
6.2.1	Kuvan laadun tarkastus	20
6.2.2	Värimaailma yhtenäiseksi	21
6.2.3	Ensiapua kuvalle	21
7	PROJEKTIN ETENEMINEN	22
7.1	Työn aloitus	22
7.2	Hankejulkaisun perehdytyspäivä Harjavallassa.....	23
7.3	Hankejulkaisun 1. palaveri	24
7.4	Hankejulkaisun 2. palaveri	24

7.5	Suunnitteluprosessi	24
7.6	Tyylivalinnat julkaisuun	25
7.7	Graafiset elementit	25
7.8	Materiaalien vastaanotto	25
7.9	Taitto	26
7.10	Työn lopputarkastus	26
8	ARVIOINTI	26
8.1	Toimeksiantajan arviointi	26
8.2	Itsearviointi	27
	LÄHTEET	28
	LIITTEET	
	LIITE 1 – Kansikuva	
	LIITE 2 – Julkaisun aukeamia	
	LIITE 3 - Grafiikkahahmoja	

1 JOHDANTO

Opinnäytetyönäni sain suunnitella ja toteuttaa Satakunnan sairaanhoitopiirille, lyhennettynä satshp, yhteishankejulkaisun. Julkaisussa esiintyvät hankkeet on toteutettu Satakunnan sairaanhoitopiirin tutkimus- ja kehittämistoiminnan kautta. Tarkemmin tietoa hankkeista ja satshp:n tutkimus- ja kehittämissosiossa on kappaleissa 2-4.

Hankejulkaisusta tehtiin sekä painettu- että verkkoversio, ja työssäni esittelen enimmäkseen painotyön työvaiheita, sillä verkkolehti koostettiin suoraan painojulkaisun pohjalta. Lisäksi verkkolehden työstö jäi ajallisesti opinnäytetyön ulkopuolelle, joten verkkolehti, jonka työvaiheista kerrotaan kappaleessa 5, tullaan tekemään vasta myöhemmin kesällä 2016. Näin ollen opinnäytetyön teoriaosuus koostuu suurimmalta osaltaan painettavan julkaisun teoriasta ja teoriaosuuteen olen valinnut niitä seikkoja, jotka ovat olleet relevantteja juuri tätä työtä tehdessä.

Opinnäytetyön lopussa, kappaleessa 7, kerron otsikkokohtaisesti työnkulusta ja merkittävimmistä työvaiheista, muun muassa ensimmäisistä tapaamisista ja siitä, kun pääsin lopulta itse työn pariin. Itsearvioinnissa arvioin produktiani ja sen onnistumista, en opinnäytetyön raporttiosuutta.

Opinnäytetyön tavoitteena on toteuttaa julkaisu, joka toimivana kokonaisuutena esittelisi mielenkiintoisella tavalla siinä esitetyt hankkeet. Aikaisempia hankkeita on dokumentoitu enemmän raporttimaisesti ja siitä haluttiin päästä irti tässä julkaisussa. Apunani toteutuksessa olen käyttänyt erilaisia graafisen alan verkkosivuja, julkaisijoiden käsikirjoja ja Adobe-ohjelmien käyttöoppaita.

Opinnäytetyöni toimii eräänlaisena prosessipäiväkirjana työskentelylleni, eikä niinkään kerro, miten työssä käytettäviä kuvankäsittely- ja taitto-ohjelmia käytetään.

2 SATSHP TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISTOIMINTA

Satakunnan sairaanhoitopiirin tutkimus- ja kehittämissiosiossa kehitetään erikoissairaanhoidon yhteistoimintaa, sekä tuetaan ja parannetaan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja. Hankkeet voivat olla luonteeltaan tutkimuksenomaisia tai kehittämishankkeita. Satakunnan sairaanhoitopiirin tutkimus- ja kehittämistoiminta voi toimia itse hankkeen hallinnoijana tai olla siinä yhteistyökumppanina. Satshp:n jokaisella hankkeella on oma projektipäällikkönsä, joka hallinnoi hankkeen kulkua.

2.1 Kaste –ohjelma

Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma, eli Kaste-ohjelma, on ollut toiminnassa jo useamman vuoden ajan, aina vuodesta 2012 alkaen. Kaste-ohjelman tarkoituksena on kehittää erilaisia palvelumalleja asiakaslähtöisemmiksi ja muokata terveydenhuollon rakennetta. Lisäksi sen tavoitteena on kaventaa terveys- ja hyvinvoinnin eroja. (www.stm.fi 2016.) Yhteisvoimin kotona ja Pois syrjästä ovat Kaste-ohjelman hankkeita.

2.2 Yhteisvoimin kotona -hanke

Hankkeen päämääränä on edesauttaa ihmisten mahdollisuutta saada asua kotonaan koko elämänsä – ikään tai kuntoon katsomatta. Tavoitetta lähdettiin mahdollistamaan ennakoinnin ja oikea-aikaisten palvelujen kehittämisellä. Olennaisena osana kehitystyötä oli kuntoutus ja kotiin annettavat palvelut. (www.satshp.fi 2016.) Hankkeen projektipäällikkönä toimi Minna Nevalainen.

2.3 Pois syrjästä -hanke

Pois syrjästä -hanke toteutettiin aikavälillä 1.1.2014 – 31.10.2016 ja hankkeen päämääränä on ennaltaehkäistä nuorten ja lasten syrjäytymistä ja ylisukupolvisten on-

gelmien ehkäisemistä. Hankkeen avulla eri kunnat ovat muodostaneet yhdessä yhteisen toimintamallin, jossa on selkeät keinot, miten näihin ongelmiin puututaan ja miten organisaatiot ovat verkostoituneet toisiinsa. Hankkeen hallinnoijana toimii Satakunnan sairaanhoitopiiri ja mukana ovat olleet myös Eurajoki, Harjavalta, Huittinen, Köyliö, Luvia, Nakkila, Pohjois-Satakunnan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä PoSa (Honkajoki, Jämijärvi, Kankaanpää, Karvia, Pomarkku, Siikainen), Pori, Rauma, Salo ja Säkyli. (www.satshp.fi 2016.) Pois syrjästä hankkeen projektipäällikkönä oli Henna Kyhä.

3 TYÖNANTO

Ensimmäisessä tapaamisessani toimeksiantajien, Henna Kyhä ja Minna Nevalainen, kanssa sain kuulla tarkemmin toimeksiannosta, sen luonteesta ja tarpeista. Heillä oli toiveena toteuttaa yhteishankejulkaisu, jossa esiteltäisiin ja kerrottaisiin hankkeiden Yhteisvoimin kotona ja Pois syrjästä tuloksista.

Kyseessä olisi siis lehti, jossa hanketulokset esitettäisiin jollain muulla tavoin kuin raporttimaisesti. Keskustelun edetessä sovimme alustavasti, että julkaisu toteutetaan lehdenmuodossa ja mahdollisimman aikakausilehtimaisesti. Tarpeelliseksi koettiin myös se, että lehdestä koostettaisiin myös verkossa julkaistava versio, mutta aluksi keskityttäisiin painotuotteen valmistamiseen.

Ensimmäisessä työnannossa ei osattu vielä määrittellä, montako sivua julkaisuun tulee, tai minkä kokoiset sivupohjat siinä olisi. Työnanto selkiytyi koko työprosessin ajan ja lisätietoa annettiin aina, kun sitä tuli lisää.

3.1 Painettava julkaisu

Painettava julkaisu toimi opinnäytetyössä peruskivenä, jonka ympärillä kaikki toiminta pyöri. Kyseinen lehti olisi juuri se, jota esiteltäisiin tulevissa kehityspäivissä ja

joka näyttäisi siinä esitettyjen hankkeiden tuloksia mielenkiintoisella ja positiivisella tavalla.

Julkaisun koko muuttui vähän työstön aikana, se sai loppuhetkillä kaksi lisäaukeamaa, sillä juttuja tuli tiputellen lisää. Loppujen lopuksi julkaisusta tuli 44-sivuinen julkaisu kansineen.

3.2 Julkaisun kohderyhmä

Julkaisun alkuvaiheessa olisi syytä olla tiedossa, kenelle julkaisua lähdetään tekemään. Tällöin voidaan lähteä miettimään, millaisia ihmisiä kohderyhmä sisältää; mitkä ovat heidän arvonsa, mikä ikähaarukka ja mikä keskimääräinen koulutuksen taso. Mitä tarkemmin kohderyhmä pystytään rajaamaan, sitä paremmin julkaisu palvelee juuri valittua kohderyhmää. (Pesonen 2007, 2.)

Satshp:n yhteishankejulkaisun kohderyhmän määrittely oli aika ajoin hankalaa, ja välillä kohderyhmäksi suunniteltiin asiakkaita ja toisinaan henkilökuntaa. Lopulta oltiin ratkaisussa, jossa painettua lehteä jaettaisiin henkilökunnalle ja yhteistyökumppaneille, asiakkaille jaettaisiin verkkolehden linkkiä. Karkeasti kohderyhmäksi pystyttiin siis rajaamaan henkilöt, joita kyseiset hankkeet jotenkin koskettivat, joko työ- tai asiakasnäkökulmasta. Koska kohderyhmä oli laaja; henkilökunta, yhteistyökumppanit, pienten- ja nuorten lasten vanhemmat, ikä-ihmiset ja omaishoitajat, ei julkaisun ulkoasua voinut kohdentaa liian selvästi ainoastaan yhdelle ryhmälle.

3.3 Julkaisun tarkoitus

Julkaisulla on aina oma tarkoituksensa, jokin syy, miksi sitä kannattaa lähteä tekemään. Julkaisu voi myydä, tiedottaa tai kertoa sen lukijalleen jotain. Julkaisun perusanoma olisi hyvä tulla selkeästi esiin ja se olisi hyvä olla rajattu niin, ettei lukija mene tiedonsaannissaan sekaisin. Kun tiedetään tarkasti, millaista viestiä halutaan välittää, pystytään julkaisulle luomaan punainen lanka. (Pesonen 2007, 3.)

Satakunnan sairaanhoitopiirin hankejulkaisulla oli selkeä tarkoitus; kertoa mitä hankkeissa on tehty ja miten siinä kehitettyjen toimintamallien olemassaolo voi helpottaa ja vaikuttaa nykyisten ja tulevien asiakkaiden elämää. Kaikki tekstit, niin henkilötarinat kuin kaaviokuvakkeetkin, ovat kaikki tehty asiakkaan näkökulmasta, asiakkaan kulkupolkuina ja tarinoina.

Hankejulkaisun toivottaisiin vaikuttavan lukijoihinsa niin, että hanketyöskentelystä jäisi positiivinen kuva, ja ihmiset ymmärtäisivät, että niissä tosiaan saavutetaan konkreettisia tuloksia.

3.4 Onnistumisen mittarit

Julkaisun onnistumiselle ei osattu määritellä mitään mitattavissa olevaa tavoitetta. Julkaisun tapauksessa onnistumiseksi voidaan ajatella sen positiivinen vastaanotto ja erilaiset graafiset materiaalit, joita satshp:n henkilökunta voi ottaa käyttöönsä myös jatkossa. Esimerkiksi pelilaudasta, joka tulee esille myöhemmin tekstissä, tehtiin työn ohella juliste-esite.

4 PAINOTYÖ

4.1 Huolellinen suunnittelu

Oli kyseessä sitten verkossa julkaistava- tai painettava julkaisu on huolellinen alkusuunnittelu kaiken lähtökohta. Taittосуunnitelma (Kuva 1) on julkaisun luonnos, jonka voi esimerkiksi hahmotella paperille. Taittосуunnitelman avulla julkaisun kokonaisuus hahmottuu ja sitä voi käyttää myöhemmissä työvaiheissa käsikirjoituksena.

Kuva 1. Julkaisun kuvakäsikirjoitus

Suunnitelmavaiheessa on hyvä myös miettiä, millaisella tyylillä julkaisu toteutetaan. On olemassa vakiintuneita termejä, jotka kuvaavat sommittelun tyyliä ja miten teksti ja kuva niillä sijoittuvat. Satakunnan sairaanhoitopiirin julkaisu taitettiin dynaamisella taitolla, jossa kuvat ja teksti ovat epäsymmetrisesti ja eikä niillä ole tiettyä vakiintunutta paikkaa sivulla. (www.graafinen.com.)

4.2 Taittosivujen luonti

Alkusuunnittelun tärkeys selkiytyy, kun sivupohjia aletaan luoda Indesingissa, sillä alusta alkaen on oltava tiedossa julkaisun perusasiat, kuten marginaalien leveydet ja palstojen koot ja määrät. Tietysti kaikkia oletusarvoja voidaan muuttaa myös julkaisun edetessä, mutta perussäädöksiin ei kannata enää kajota, sillä niissä tehdyt muutokset jälkeempään aiheuttavat paljon tarpeetonta lisätyötä. Siksi alun suunnitteluvaiheeseen kannattaa varata aikaa ennemmin liian paljon kuin vähän. (Paananen 2010, 23.)

Satakunnan sairaanhoitopiirin hankejulkaisusta tehtiin sekä painettu, että webjulkaisu ja niille tehtiin molemmille omat julkaisupohjansa. Eroa printti- ja webpohjassa on muun muassa mittayksiköt ja värit. Printtijulkaisussa mittayksiköt ovat milli- ja senttimetrejä ja käytössä prosessivärit. Webjulkaisun koko esitetään pikseleinä ja värit RGBväreinä. (Paananen 2010, 23, 27.)

Satakunnan sairaanhoitopiirin hankejulkaisun lopullista sivumäärää ei osattu alkuun kuin arvioida, sivumäärän lisäys ei kuitenkaan muuta muita perussäätöjä, eikä muutos näin lisää työtä. Sivuja luotiin alkuun arvioinnin pohjalta 36 kappaletta. Sivukooksi toivottiin jotain muuta kuin standardia paperikokoa, kuten A4, ja sivukooksi määriteltiin kustomoitukoko 260mm x 210mm. (Paananen 2010, 26.)

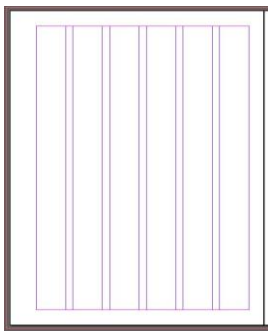
4.3 Marginaalit ja palstat

Uuden julkaisun alkuasetuksissa määritellään myös dokumentin palstojen määrä ja niiden välistys sekä marginaalit. Palstat ja muut apuviivat luovat julkaisun pohjaverkon gridin, joka tuo säännöllisyyttä ja selkeyttä julkaisuun. Hyvä gridi ei kuitenkaan sido liialti tai tee taittojäljestä jäykkää. (www.graafinen.com.)

Pohjaverkon, eli gridin sarakkeiden avulla julkaisun muotoa saadaan selkeytettyä ja niiden avulla saa jäsenneltyä juttuja ja kuvia. Mitä useampia sarakkeita gridissä on, sitä joustavampi ja monikäyttöisempi se on. (www.thinkingwithtype.fi.)

Tyhjä tila kannattaa ottaa mukaan hyödyllisenä elementtinä, eikä sitä tule karttaa. Valkoinen tila julkaisussa luo dynaamisuutta ja antaa lisävoimaa muodoille ja grafiikalle. (www.elupton.com.)

Koska hankejulkaisuun tuli erimittaisia tekstejä ja joillekin sivuille useampi juttu, määrittelin sivupohjan kuusipalstaiseksi (Kuva 2), jossa kussakin oli kuuden millimetrin väli. Jätin palstojen välin tarkoituksella melko leveiksi, sillä teksti- ja kuvamateriaalia tuli niin paljon, että pyrin tuomaan tällä tavoin lisää ilmavuutta julkaisun sivuille. Kuusipalstaisella pohjalla pystyin hallinnoimaan samalla sivupohjalla niin artikkeleita joissa oli kolme palstaa kuin myös sellaisia artikkeleita joissa oli vain yksi tai kaksi palstaa.

Kuva 2. Yhteishankejulkaisun palstat

Kun sivulla on useampi palsta, saadaan sivulle enemmän tekstiä ilman, että rivistä tulee turhan pitkä. Kun käytössä on useampi palsta, on syytä ottaa sanojen tavutus käyttöön. Etenkin suomenkielessä sanat voivat paisua todella pitkiksi. Yleisesti julkaisuissa suositellaan tasapalstojen käyttöä, sillä se nähdään selkeänä ja tyylikkäänä ratkaisuna. (Korpela. 2008, 155.)

Satshp:n julkaisussa kuitenkin päädyttiin kuitenkin oikeanreunan liehupalstaan, sillä selkosuomenkielestä luennoimaan tullut Jaana Kirkkala kertoi, että erilaisten luku-vaikkeuksien kanssa sitä on helpompi lukea kuin tasapalstaista tekstiä.

4.4 Master-sivujen luonti

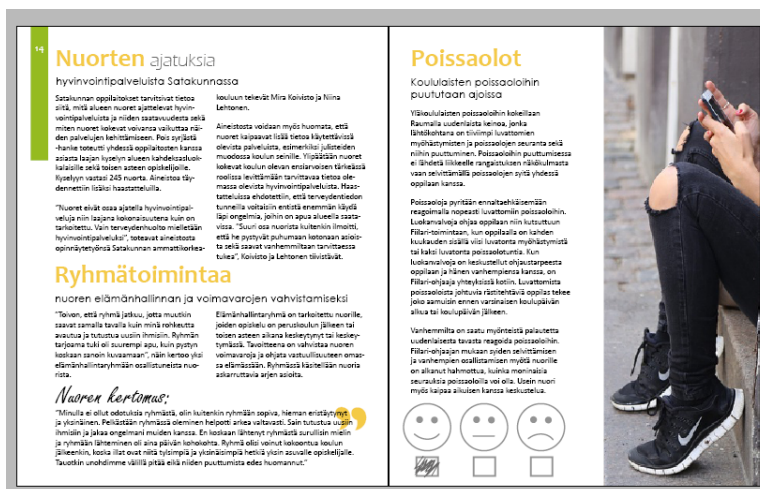
Master-sivujen avulla voidaan hallinnoida julkaisun erilaisia graafisia kokonaisuuksia. Mastersivut ovat lukittuja, eikä niissä olevia elementtejä pysty liikuttelemaan taittosivuilla, muutoin kuin ctrl + alt komennolla. Kun Mastersivuille on asetettu jokin elementti, se näkyy kaikilla taittosivuilla, joihin on valittu kyseinen Mastersivupohja. Tämä helpottaa työskentelyä merkittävästi, sillä näin erilaisia julkaisun vakioelementtejä ei tarvitse asetella jokaiselle sivulle erikseen. (Paananen 2010, 71.)

Hankejulkaisussa oli kolme erilaista master-sivupohjaa erottamassa eri hankkeet toisistaan. Pois syrjästä -hanke, jonka artikkelit olivat julkaisun alussa, oli värikoodattu vihreällä ja Yhteisvoimin kotona -hankkeen artikkelit olivat oranssilla värikoodilla. Vain yhdellä aukeamalla lehden keskivaiheilla on kaksi juttua PPPR- hankkeesta, palvelumuotoilulla parempia palveluita riskiryhmille, ja ne oli värikoodattu turkoosilla.

4.5 Sivunumerointi

Julkaisuissa sivunumerointi on joustavaa. On tekijästä kiinni, haluaako hän asettaa sivunumerot sivun ylä- vai alareunaan ja alkaako numerointi ennen vai jälkeen sisällysluettelon. Vaikka vaihtoehtoja on monia, on silti oltava järjestelmällinen, kun paikka sivunumerolle on valittu, siinä tulee pysyä koko julkaisun läpi. Tämä siksi, että lukija etsii katsellaan sivunumeroa aina samasta kohtaa, kuin missä sen on aluksi nähnyt.

Hankejulkaisuun sijoitin sivunumeroinnin yläreunaan sivun ulkoreunalle, värikoodatun palkin päälle. Numeron nostaminen yläreunaan värillisen palkin päälle toi sivuille omaa kehystystään, etenkin kuin tekstit pysyivät palkkien sisäpuolella. Muutaman sivun kohdalla tämä valinta toi haasteita ja esimerkiksi sivulla 15, sivunumero on jätetty suosiolla kuvan taakse (Kuva 3).

Kuva 3. Sivunumero kuvan alla

4.6 Typografia

Kuvat ja graafiset elementit eivät yksinään luo julkaisun ulkoasua. Yhtä tärkeänä elementtinä on tekstin typografia. Typografian avulla julkaisuun saadaan jäsentelyä, rytmiiä ja hallittua jännitystä. Julkaisussa artikkeli alkaa elämään, kun siinä olevat tekstit esitetään niille sopivalla luonteikkudella. Tekstien kanssa pystyy leikitte-

mään aina fontin valinnasta lukuisiin variaatioihin, joita lähes kaikilla fonttiperheillä on. Yleisempiä tekstikontrastipareja saadaan aikaiseksi vahvuus-, koko-, väri, ja kursiivikontrasteilla. Näitä yhdistelemällä hillityllä kädellä saadaan aikaiseksi mielenkiintoinen kokonaisuus. (Itkonen 2007, 77–78.)

Jotta luettavuus pysyy hyvänä, on hyvä pitää malttia kappaletyylipaletteja luodessa, sillä liian monien fonttien yhteiskombinaatio on usein hallitsematon ja aiheuttaa levottomuutta. Pitkissä leipäteksteissä on suositeltavaa käyttää antiikvoja, jotka ovat groteskeja helppolukuisempia. Helppolukuisuutta saa säätämällä fontin kokoa, merkki- ja sanavälejä sekä asettamalla selkeät palstat. Tehokeinoina lyhyissä tekstipätkissä voi käyttää erilaisia fontteja jotka lisäävät sivulle kiinnostavuutta. Koristeellisimpia fontteja voi käyttää esimerkiksi otsikoissa, laatikkojutuissa tai nostoissa. (Paananen 2007, 29-31.)

Satakunnan sairaanhoitopiirin julkaisussa luettavuus ja selkosuomenkielinen teksti olivat etusijalla. Leipätekstiksi tulikin selkeä Calibri ja pistekooksi tuli 13, joka on hieman suurempaa leipätekstiä, kuin mitä useimmiten käytetään. Päätteetön Calibri sopivan suurella pistekoolla helpottaa lukemista ja mahdollistaa, että myös heikentyneellä näöllä tekstiä on mahdollista lukea. (www.selkosuunnittelu.fi.)

Hankejulkaisun otsikot muodostuvat kahden fontin parista (Kuva 4). Otsikon alkuosa oli paksua värillistä fonttia ja se jatkui ohuena mustana fonttina. Mielenkiintoisella otsikoinnilla sivuille sai vähän särmää ja graafisuutta hyvin pienieleisesti. Erilaiset kainalojutut saivat otsikkofontikseen taas aivan eri ääripäästä olevan fontin Freestyle Script (Kuva 5). Vaikka fontti on epäselvä lukea, katsoin, että se ajaa asiansa lyhyinä otsikkopätkinä tuoden hyvää jännitettä julkaisuun.

Liikettä niveliin

Kuva 4. Otsikoissa kahden fontin yhdistelmä

Missä?

- Keski-Satakunnassa: Eurajoki, Harjavalta, Kokemäki, Luvia ja Nakkila.
- Pohjois-Satakunnassa: Honkajoki, Jämijärvi, Kankaanpää, Karvia, Pomarkku ja Siikainen.
- Varsinais-Suomi: Masku, Mynämäki, Nousiainen ja Parainen.

Kuva 5. Kainalojuttujen otsikko

4.7 Kuvat ja objektit

Kuvalla tulee aina olla merkitystä. Se voi viestittää tekstistä jotakin, jota ei suoraan sanota tai selventää jotakin kerrottua asiaa. Kuvan ei aina tarvitse olla valokuva, vaan se voi olla myös graafisesti tuotettu muoto tai symboli. Kuvan tehtävänä on tavallansa tukea artikkelia tai tekstiä, jonka kanssa se esiintyy, turha täyttökuvaa vailla merkitystä voi sekoittaa ja hämmentää lukijaa. (Pesonen 2007, 51–52.)

Satakunnan sairaanhoitopiirin julkaisuun kuvitettua grafiikkaa tuli aika paljon, ne sitoivat julkaisua yhtenäisemmäksi ja toivat piristystä sivuille, joille ei ollut paljon kuvamateriaalia. Grafiikka (Kuvat 7 ja 8) oli yhtenäistä, ja kuvitukset liittyivät aina juttuun, jonka kanssa ne esiintyivät. Grafiikoissa toistui yhä uudestaan ja uudestaan aurinko-objekti (Kuva 6), jota käytin eri tavoin läpi julkaisun. Aurinko-objekti oli julkaisuun hyvä valita, sillä sitä pystyi varioimaan niin helposti ja se viittasi Kaste-ohjelmaan, joka toimi toimijana molemmissa hankkeissa.

Kuva 6. Aurinko-objekti

Kuva 7. Iloinen mummo

Kuva 8. Tyttö ja pallo

Aurinko-objekti esiintyy ensimmäisen kerran jo kansikuvassa, kun se on heijastuksena pienen tytön ja tämän isomummun aurinkolaseissa (Kuva 9).

Kuva 9. Etukansi

5 VERKKOJULKAISU

Verkkójulkaisu on lehti verkossa, yhtä etenevimmissä määrissä lehdet ovat siirtymässä verkkoon sen edullisuuden ja helppouden takia. Verkossa julkaisu on myös ekologisempaa, ja sinne saa päivitettyä nopeasti muuttuvat tiedot. (www.mainostoimistopilot.com.)

Satakunnan sairaanhoitopiirin julkaisullekin tehdään verkkójulkaisu, joka pohjautuu painettavaan lehteen. Lehden järjestys pysyy samana, mutta sivukoko muutetaan pystysuuntaisesta vertikaaliksi, jolloin se istui paremmin tietokoneen- ja älylaitteiden ruudulle. Muita mainittavia muutoksia oli leipätekstin muuttaminen päätteelliseksi, sillä päätteistä tekstiä on tutkitusti helpompi lukea ruudulta kuin päätteetöntä.

5.1 Interaktiivisen julkaisun hyötykäyttö

Verkkójulkaisun suunnittelu ei eroa juurikaan painojulkaisun suunnittelusta, mutta verkossa julkaistavaan lehteen voidaan lisätä erilaisia interaktiivisia toimintoja, jotka tekevät lukemisesta sujuvampaa ja mukavampaa. Sivuilla kulkemista voidaan esimerkiksi helpottaa erilaisten painikkeiden avulla ja artikkeliin voidaan lisätä aktiivinen linkki suoraan asiaan liittyville nettisivuille. Myös erilaisten videoiden ja liikkuvien kuvien lisääminen interaktiiviseen pdf-tiedostoon on mahdollista. Kaikkia erikoistehosteita ei kuitenkaan tulla käyttämään satshp julkaisussa, sillä lisättävää videomateriaalia, esimerkiksi videoituja haastatteluja, ei ole. Tähän julkaisuun sopivatkin paremmin sivukohtaiset navigointipainikkeet ja linkit.

5.2 Esteetön kulku verkkójulkaisussa

Koska satshp:n hankelehti on niin monisivuinen, on sen verkkolehden jokaiselle sivulle tehtävä painike, josta pääsee takaisin interaktiiviselle sisällysluettelolle. Näin lehden selailusta saadaan mahdollisimman vaivatonta ja lehden selailusta tulee mielisempää.

6 TYÖSTETTÄVÄT VALMISMATERIAALIT

Sain kaikki julkaisun kuva- ja tekstmateriaalit, joita hanketyöntekijät olivat kirjoittaneet ja valokuvanneet. Vaikka se oli tavallaan helppo tilanne itselleni, että materiaalit saapuivat valmiina, oli siinä myös omat haasteensa. Suurin haaste oli se, että oli vaikea ennustaa, millaisella aikavälillä materiaalia saapuisi ja jännityksellä sain odottaa, minkä laatuista kuvatiedostoa vastaanottaisin.

6.1 Eri lähteistä saapuvat tekstitiedostot

Satakunnan sairaanhoitopiirin hankejulkaisussa olevat tekstit ovat hanketyöntekijöiden kirjoittamia, ja niiden jutut ja esitystavat vaihtelivat paljon. Kirjoittajilla oli hyvin vapaat kädet juttujensa suhteen ja ainoana rajaehtona oli, että suurin sallittu merkkimäärä oli 1500. Kaikki jutut eivät kuitenkaan tulleet tekstimuotoisina, vaan osa toivottiin esitettävän kuvien avulla, esimerkkinä tästä pelilautaa, jonka kuvataan kotiutumisenmalli (Kuva 10).

Kannattaisiko kuntouttaa kimpassa

Ikääntyessä tulevat monelle tutuiksi erilaiset sairaalat, vuodeosastot, intervallit ja kotihoito. Ikkään osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia omaan hoitoonsa ja kuntoutukseen on lisättävä merkittävästi.

Yhteisvoimin kotona -hanke on yhdessä kuntien ja erikoisraahanhoidon toimijoiden kanssa kehittänyt työkalupakkaa, jolla näitä tavoitteita päästään.

Oheisessa seikkailupelissä esitellään toimenpiteitä, joiden vaikutuksesta ikääntyneet selviävät omistuneen kotiutuksen ja kuntoutuksen turvin omassa kodissaan mahdollisimman pitkään tilapäisestä toimintakyvyn laskusta huolimatta.

- Risikokartoituksen kartoitus**
Tee arvio kotiutuksen riskitekijöistä ikääntyneelle
 - Riski kohonnut: ota yhteys kotiutusohitajaan (kortti numero 5)
 - Ei kohonnutta riskiä: potilas voi kotiutua turvallisesti
- Välitön yhteydenotto**
 - Tee yhteistyötä perustason kanssa
 - Soita hoitopaikkaan tai omaiselle
 - Selvitä potilaan lähtötilanne ja aloita kotiutuksen suunnittelu.
- Toimintakyky edistävä työote**
 - Anna potilaan tehdä kaikki se itse, mihin hän pystyy. Ohjaa ja kannusta häntä
- Kotiutuksen tarkistuslista**
 - Käytä tarkistuslistaa yhdessä potilaan ja/ tai omaisen kanssa omistuneen kotiutuksen tulena
- Kotiutusohitaja**
 - Tee yhteistyötä perustason kanssa kotiutuksen tueksi. Soita kotiutusohitajalle ja hyödynnä hänen tietämystään.

Yhteisvoimin kotona - SEIKKAILUPELELLÄ

3
4
5
2
1

Potilaan polku
Omaisen polku

Kuva 10. Pelilauta

6.1.1 Oikoluku

Tekstiä oikoluettiin muutamaan kertaan useamman tahon toimesta. Tekstissä piti ottaa huomioon, että julkaisun tulisi olla mahdollisimman selkosuomenkielinen ja sairaalasanastoa tulisi välttää. Joissain tilanteissa sairaalasanastoa ei kuitenkaan pystytty karsimaan artikkelista pois, joten parhaaksi ratkaisuksi nähtiin sanan avaaminen sivun alareunassa olevassa infolaatikossa (Kuva 11).

Gerontologinen kokonaistutkimus

Gerontologisen kokonaisarvioinnista apua asiakkaan kokonaisvaltaiseen huomiointiin

Asiakkaan ja työntekijän etu on, että asiakas otetaan huomioon kokonaisvaltaisesti ja, että asiakas tulee kuulluksi ja ymmärretyksi. Pohjois-Satakunnassa kuntaryhtymässä (PoSa) on kehitetty gerontologisen kokonaisarvioinnin mallia. Tarve syntyi, koska PoSassa ei ollut geriatrisia käytettäviä ja käytännössä vaihtelevia palveluita; tietoa oli, mutta se oli hajallaan. Vastavaa mallia ei löytynyt muualta Suomesta. Tavoitteena on ollut löytää työntekijöille yhtenäistä toimintatapaa uuden asiakkaan tilanteen selvittämisessä. Lisäksi tavoitteena on antaa henkilökunnalle työvälineitä ikääntyneiden toimintakyvyn kokonaisvaltaiseen arviointiin. Arviointi käsittelee suuren lomakkeiston ja se toimii muistilistana sekä työkaluna työntekijöille. Kaikkea ei ole tarkoitus asiakkaalta kysyä tai testata, mutta haastattelun ja havainnoinnin perusteella tarvittavat mittarit ja kyselyt ovat helposti saatavilla. Kokonaisarvioinnin on koelukuläytössä ja kehitettävänä kotihoidossa ja terveyskeskuksessa. Aluksi sitä tulevat käyttämään enimmäkseen sairaanhoitajat ja palveluohjaajat.

 Gerontologia on ikääntymisen ja vanhenemisprosessin tutkimusta. Se poikkeaa geriatrista, joka on vanhuuden sairauksien ja niiden hoitomuotojen tutkimukseen keskittynyt lääketieteellinen osa-alue. Gerontologia viittaa lisäksi normaaleihin vanhenemismuutoksiin, geriatrista taas lääketieteelliseen ja moniammatillisuus astuu voimakkaammin kuvioihin mukaan.

Kuva 11. Sana selitetään laatikossa

6.1.2 Tekstin tyyli

Yhteishankejulkaisussa tekstit oli tuotettu asiakkaan näkökulmasta. Vaikka kirjoittajia ja kirjoitustyyliä oli monia, niin yhtenäisyys tuli siitä, että tekstit ohjasivat, opastivat, kertoivat ja puhuttelivat juuri asiakasta.

6.1.3 Nostot ja kuvatekstit

Valmisteksteissä voi olla se huono puoli, ettei kirjoittaja ole otsikoinut tekstiä, tai että hän ei ole nostanut tekstistä valmiita nostoja tai kirjoittanut kuvatekstiä mukana tulevalle kuvalle. Tällöin taittajän päätettäväksi jää, mikä lausahdus tai kerronta sopisi hyvin nostoksi tai kuvatekstiksi. Kuvatekstit ja nostot ovat julkaisussa hyvä lisä, sillä jo pelkästään kuvan ja sen kuvatekstin avulla lukija pystyy päättämään, mistä jutussa kerrotaan. (Heikkilä 2006, 18.) Nostot puolestaan kiinnittävät lukijan huomion, ja niiden ulkoasulla voidaan tukea julkaisun tyyliä.

6.2 Kuvia eri lähteistä

Kuvalla on tärkeä tehtävä julkaisussa, se herättää huomiota, johdattaa lukijaa läpi artikkelin ja luo mielikuvia. Kuva voi olla puhtaasti informatiivinen jolloin se tuo artikkeliin lisäinformaatiota tai selventää jotakin kuvailtua asiaa. Kuva voi olla myös luomassa mielikuvia ja tunnelmaa aukeamanäkymälle, hyvä kuva kestää pitempääkin katseluhetkeä ja antaa katsojalleen oivalluksia. (Pesonen 2007, 48.)

Kun kuvia vastaanotetaan eri henkilöiltä, on syytä kysyä niiden alkuperää ja käyttö-lupaa. Valokuvat ja kuvituskuvat ovat aina tekijänoikeuden alaisia, ja ilman kuvan tekijän lupaa, sitä ei saa käyttää mihinkään julkisiin tarkoituksiin. Hyvänä nyrkki-sääntönä kuvien käyttämisen suhteen voikin pitää fraasia ”Älä käytä kuvaa, jos et tiedä, voitko käyttää sitä”. Tämä pätee myös internetistä löytyvien kuvien kanssa. Tekijänoikeus kannattaa ottaa vakavasti, sillä sitä rikkomalla voi olla vakavia seuraamuksia. (Laakso 2012, 16.)

Satakunnan sairaanhoitopiirin hankejulkaisussa esiintyvät kuvat tulivat hanketyöntekijöiltä, jotka olivat joko itse ottaneet kuvat, tai pyytäneet lähipiiriltään kuvia julkais-tavaan käyttöön. Kuvasin julkaisuun itse myös lisäksi täyttökuvia ja tein grafiikat. Näin ollen kaikki julkaisussa nähtävät valokuvat ja kuvituskuvat olivat oikeutettuja julkaisukäyttöön.

6.2.1 Kuvan laadun tarkastus

Kun kuvaajia on useita, myös erilaisten kuvavirheiden kirjo on suuri. Yleisimpiä virheitä kuvissa ovat valonväri, kuvantarkkuus, punasilmäisyys, kohina, rajaus ja vasta-valoon kuvaaminen. Näitä piirteitä saa korjattua ja poistettua PhotoShopissa. (Laakso 2012. 24–48.)

Ensimmäinen toimenpide, mitä tein saapuvalle valmiskuvalla, oli se, että tarkastin sen resoluution, kuvan tarkkuus määritteli hyvin pitkälti sen, miten suurena kuva pystyttiin esittämään julkaisussa. Vaikka monet kuvat olivatkin laadultaan riittäviä, eivätkä aiheuttaneet päänvaivaa, oli myös kuvia, jotka olivat aika haasteellisia joko

kokonsa tai terävyytensä vuoksi. Yleisimpänä ongelmana kuvissa oli värikohina, joka teki muutoin hyvälaatuisesta kuvasta likaisen näköisen.

6.2.2 Värimaailma yhtenäiseksi

Luonnonvalolla on suuri vaikutus kuvattavaan kohteeseen, liiallinen auringonvalo saattaa tehdä kuvasta liian vaalean, ja kuva saattaa olla jostain kohdista palanut puhki. Hämärässä tai varjossa kuvattu kuva on usein liian tumma ja harmaa sävyinen, eikä siksi kovin kiinnostavaa katsottavaa. Tällaisia luonnonvalosta johtuvia kuvavirheitä on syytä pyrkiä korjaamaan, mutta esimerkiksi täysin valkoisella tai mustalla alueella ei ole ollenkaan yksityiskohtia, jotka olisi mahdollista saada esiin värejä säätämällä. (Laakso 2012, 24.)

Hankejulkaisuun tulleista kuvista vain pieni osa oli ulkoilmakuvia. Ulkoilmakuvat olivat mukavan eläväisen sävyisiä, mutta toisissa liiallinen auringonvalo oli polttanut kuvia puhki. Koska puhki palaneeseen kohtaan ei pysty tuomaan väriarvoja edes muokkauksen avulla, toimi ratkaisuna hyvin taustan poisleikkaaminen. Onneksi tällaisia kuvia ei ollut montaa, jossa taustan pois rajausta olisi pakkotoimi eikä tyylillinen valinta.

Suurin osa kuvista oli sisällä otettuja kuvia. Valitettavasti useimmissa kuvissa valaistus ei ollut ollut riittävä, ja siksi kuvat olivat väritykseltään ankeita ja harmaaseen taittuvia. Erilaiset valonlähteet sisätiloissa luovat kuvaan omanlaisensa sävyn, oli sitten kyseessä loisteputkivalo tai vaikka himmeämpi tunnelmavalon valo. Tällaisista syistä kuva saattaa taittaa luonnottoman paljon esimerkiksi punaiseen tai vihreään, jolloin värikorjailu ja vastaväriarvojen nostaminen Photoshopissa on tarpeen.

6.2.3 Ensiapua kuvalle

Vaikeiden valaistusten vuoksi hankejulkaisun kuvissa oli todella paljon värikohinaa, joka ei ole suotavaa minkäänlaisissa julkaisuissa. Liiallinen muokkaus ei missään nimessä ole huonolaatuiselle kuvalle pelastus, vaan onkin mietittävä tarkkaan, onko

kuva todellisuudessa käyttökelpoinen. Photoshopissa värikohinaa voi lähteä vähentämään, kunhan muistaa olla maltillinen.

Julkaisun ongelmallisimpien kuvien kanssa oli tehtävä toimia, jotta niitä pystyi julkaisussa käyttämään. Kuvan esittäminen vähän pienemmässä koossa toimi tapauksissa, jossa kohinan vähentäminen oli verottanut osansa kuvan tarkkuudesta ja yksityiskohtaisuudesta. Joissain kuvissa taas oli alueita, joissa oli kohinaa selvästi muuta kuva-aluetta enemmän, tällöin yksinkertaisin ratkaisu oli rajata pahin kohina-alue pois.

7 PROJEKTIN ETENEMINEN

Työpäiväkirjassa avaan otsikkokohtaisesti työskentelyäni hankejulkaisun parissa.

7.1 Työn aloitus

Opinnäytetyö sai alkunsa helmikuun puolivälissä, kun sain sähköpostia Maarika Iijolaiselta, joka ehdotti minulle opinnäytetyöksi Satakunnan sairaanhoitopiirin hankejulkaisun tekemistä. Vaikka olin jo lähtenyt suunnittelemaan toisenlaista opinnäytetyötä, olin valmis vaihtamaan aihetta, sillä ensimmäisestä opinnäytetyöstä uupui yhä asiakas.

Otin yhteyttä Henna Kyhään, ja saimmekin sovittua tapaamisen 17.2.2016 Satakunnan sairaanhoitopiirin tiloihin. Ensitapaamisessamme minulle esitettiin toive vielä aika ajatustasolla olevasta julkaisusta. Tapaamisessa sovimme alustavaa aikataulua julkaisun tekemiselle, ja kuulin jo vähän alkutoiveita julkaisun suhteen.

Työtehtävikseni muodostui painettavan julkaisun suunnittelu ja taitto, sekä julkaisun muokkaaminen sopivammaksi sähköiseen julkaisuun. Lisäksi mietimme, että olisin mukana julkaisun markkinoinnin suunnittelussa.

Tapaamisessa sain myös kutsun hankkeiden kehityspäivään Harjavaltaan 19.2.2016.

7.2 Hankejulkaisun perehdytyspäivä Harjavallassa

Sain hienon tilaisuuden osallistua Harjavallassa järjestettävään hankkeiden kehityspäivään, jossa muun muassa suunniteltiin ja visioitiin vapaasti tulevaa julkaisua. Tilaisuus kesti yhden päivän ajan, ja siellä käytiin läpi joitain julkaisuun liittyviä perusasioita ja harjoiteltiin artikkelijutun kirjoittamista. Iltapäivä käytettiin aivoriiheen, jossa mukana olleet henkilöt saivat vapaasti kirjoittaa ajatuksiaan siitä, millaisia juttuja he julkaisuun toivovat ja millaisella ilmeellä se tulisi tehdä.

Julkaisun asiakaskohderyhmä oli alkuun todella laaja, aina asiakkaista ja heidän perheistään johtoportaille ja rahoittajille saakka. Pienen keskustelun jälkeen kohderyhmäksi rajattiin asiakkaat ja näiden perheet, kuitenkin julkaisua jaettaisiin myös Satakunnan sairaanhoitopiirin henkilökunnalle ja hankkeissa mukana olleille tahoille.

Jokaista kehityspäivässä mukana olevaa kehoitettiin keksimään oma artikkelin aihe. Aiheiksi ehdotettiin joko asiakashaastattelu tai vaikka jonkin toimintamallin kuvaus, kuitenkin niin, että siinä konkretisoituisi asiat, joita hankkeiden avulla on saatu aikaiseksi. Juttujen kantavaksi temaksi tulikin ”mitä konkreettista hankkeen avulla on saatu aikaiseksi, ja miten se näkyy asiakkaiden arjessa”.

Julkaisun tyyliksi haluttiin ehdottomasti jotain tavallisesta raportista poikkeavaa, jopa aikakauslehtimäistä toteutusta, joka olisi iloinen, raikas ja myyvä.

Tilaisuudessa sain vähän käsitystä siitä, mitä hankkeissa mukana olleet tahot toivoivat julkaisulta ja minkälaisella tyylillä se pitäisi tehdä. Kehityspäivillä selkeni, kenelle julkaisu päällimmäiseksi suunniteltaisiin ja toteutettaisiin. Keskustelujen pohjalta todettiin, että lehti olisi mitä parhain palvelemaan asiakkaita ja heidän perheitään, kertoen, mitä käytännön hyötyä hankkeen tuloksista on saatu.

7.3 Hankejulkaisun 1. palaveri

Harjavallan kehityspäivän jälkeen asiat alkoivat olla jo vähän selkeämpiä ja olinkin jo kokeillut kuvittaa erilaisia graafisia elementtejä. Palaverissa 8.3.2016 saimme selkeyttä julkaisun laajuudesta ja sivupohjan malli suunniteltiin.

Alustavasti julkaisuun olisi tulossa noin 33 artikkelia tai juttua ja lisäksi alku- ja loppusanat, sekä jokin tiivis teksti itse hankkeista. Sivupohjaksi toivottiin jotain muuta kuin tavallista A4-kokoista paperia, mutta koska julkaisu on tarkoitus painattaa Satakunnan sairaanhoitopiirin omassa monistamossa, oli tärkeää ensin kuulla, olisiko poikkeava sivupohja mahdollinen.

7.4 Hankejulkaisun 2. palaveri

Ennen toista palaveria sain tiedon, että hankejulkaisu painatettaisiinkin painotalon kautta, näin ollen tuli siis selväksi, että sivukooksi saataisiin haluttu 260 x 210 mm. Pääsin siis jo tavallaan työn alkuun ja luomaan pohjia Indesignissa.

Palaverissa 15.4.2016 kävimme läpi juttulistan ja niiden alustavan järjestyksen. Tässä kohtaa pääsin siis konkreettisesti asettelemaan oikeita juttuja niiden oikeille paikoille.

7.5 Suunnitteluprosessi

Sain vapaasti luoda julkaisun tyylin ja ilmeen. Vaikka kyseessä onkin eräänlainen hankeraportti, oli toiveena, että julkaisusta toteutettaisiin lehtimäisesti. Lehtimäisyyttä lähdin tavoittelemaan sivujen pohjaratkaisuilla, jossa olisi selkeä artikkelikuva, muotoiltu otsikko, nostoja ja tekstit palstoitettuna.

7.6 Tyylivalinnat julkaisuun

Koska kohderyhmä oli laaja, eikä sitä voitu oikein rajatakkaan, lähdin luomaan julkaisulle tyyliä, joka ei liian alleviivaavasti olisi suunnattu vain yhdelle kohderyhmälle.

Julkaisun yleisilme on vaalea, raikas ja iloinen ja sen läpikantavina väreinä toimivat keltainen ja turkoosi. Värit lähtivät Kasteen käytössä olevista väreistä, mutta taitoin niitä vähän murretumpaan sävyyn julkaisua varten, näin se on ilmeeltään Kasteelle sopiva, ollen kuitenkin oma erillinen julkaisunsa.

7.7 Graafiset elementit

Jo ensimmäisestä tapaamisesta saakka lähdin suunnittelemaan ja hahmottelemaan erilaisia graafisia elementtejä, jotka tekisivät julkaisusta yhtenäisen ja tyylikkään.

Toimeksiantajan toiveena oli, että lehden sivuilla pystyisi aina silloin tällöin huomaamaan hahmon, joka kasvaisi julkaisun edetessä.

7.8 Materiaalien vastaanotto

Materiaalien saapuminen jäi aika myöhäiseen vaiheeseen, ja siksi taittotyölle ja itse opinnäytetyön kirjoittamiselle jäi tiukasti aikaa. Sain muistitikullisen valokuvia ja suuret määrät erilaisia juttutekstejä. Hetken aikaa siinä menikin miettiessä, että mikä kuva menisi kunkin tekstin kanssa yhteen, sillä kaikkia kuvia ei ollut nimetty tai tallennettu nimetyn kansion alaiseksi. Mutta jutuista kävi kuitenkin ilmi, mikä kuva sen kanssa kuului tulla, ja muutenkin saapuneita kuvia sai käyttää myös toisissa jutuissa. Jos kuvassa olevat asiat sopivat julkaisuun, joka oli saapunut muuten ilman kuvia, lainakuvaa saattoi käyttää sen artikkelikuvana.

7.9 Taitto

Julkaisun pohjakoko oli tiedossa jo ennen kuin aloin saamaan materiaaleja siihen, kooksi oli tosiaan määritelty 260mm x 210mm. Siksi pystyin alustavasti luomaan jo koko pohjarakenteen ja suunnittelemaan erilaisia sivupohjamalleja, joita käytin sitten myöhemmin. Tietysti monet pohjasuunnitteluista meni aivan hukkaan, sillä tekstitiedostoissa oli lähes poikkeuksetta maksimi merkkimäärä, eikä näin ollen kaikille suunnittelemilleni sommitteluille jäänyt tilaa.

7.10 Työn lopputarkastus

Tiukkaa aikataulua noudattaen, julkaisu lähti arviointikierrokselle viimehetkillä. 30.5.2016 sain palauteviestiä julkaisusta ja kommentteissa oli muutostarpeita, joita sain vielä lähteä muokkaamaan. Muutostarpeita oli esimerkiksi otsikkojen muutokset, sivujen paikanvaihdot ja joidenkin kuvien poistaminen tai lisääminen. Yleisesti ottaen julkaisuun oltiin kuitenkin hyvin tyytyväisiä.

8 ARVIOINTI

8.1 Toimeksiantajan arviointi

Alle olen ottanut suorana lainauksena toimeksiantajien yhteisen palauteviestin, kun pyysin arviointia sähköpostitse:

”Pois syrjästä -, Yhteisvoimin kotona ja Palvelumuotoilulla parempia palveluita riskiryhmille – hankkeiden yhteisjulkaisun suunnittelu käynnistettiin helmikuussa 2016. Julkaisun tarkoituksena on kuvata kolmessa eri Kaste-hankkeessa tehtyä työtä kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kehittämisessä. Julkaisulla haluttiin kertoa hankkeen tuloksista ammattilaisille ja palveluiden käyttäjille kiinnostavassa formaatissa ja asiakaslähtöisesti.

Julkaisun suunnittelu, työstö ja tekninen toteutus on Satakunnan ammattikorkeakoulun yritysviestinnän opiskelija Tiina Miettisen toiminnallinen opinnäytetyö.

Tiina Miettinen on osoittanut erinomaista osaamista niin julkaisun suunnittelussa kuin teknisessä toteutuksessa. Lisäksi hänellä on kyky ja taito visualisoida sekä tehdä koko julkaisu kokonaisuutena mielenkiintoiseksi.

Hän on myös muokannut julkaisua joustavasti saatujen kommenttien perusteella. Viestinnässä ja kommunikoinnissa ei ollut minkäänlaista ongelmaa. Myös yhteistyö on ollut sujuvaa koko prosessin ajan.

Julkaisu valmistuu ajallaan. Lopputulos on erinomainen ja palvelee tarkoitustaan: julkaisu on lukijaystävällinen, mielenkiintoisesti rakennettu ja kuvitettu kokonaisuus.”

Henna Kyhä

Minna Nevalainen

Projektipäällikkö

Projektipäällikkö

Pois syrjästä –hanke

Yhteisvoimin kotona -hanke

Satakunnan sairaanhoitopiiri

Satakunnan sairaanhoitopiiri

8.2 Itsearviointi

Itse koen, että työni onnistui hyvin. Julkaisussa esitellään hankkeiden tuloksia asiakasnäkökannasta, ja sen lukeminen ja selailu on mukavaa raikkaan ulkoasun ansiosta. Kokonaisuudessaan aika oli kuitenkin jatkuvasti kortilla ja aikataulut venyivät valitettavan pitkälle. Ajan kanssa taistelu johti toisinaan tyhmiin huolimattomuusvirheisiin, jotka onneksi saatiin korjattua pois ennen lopullista julkaisua.

LÄHTEET

Heikkilä, E. 2006. Kuvan ja tekstin välissä – kuvateksti uutiskuvan ja lehtijutun elementtinä. Hakapaino Oy : Helsinki

Korpela, J.K. 2008. Työelämän asiakirjat – asettelu, tyyli & typografia. Docendo Oy: Jyväskylä

Laakso, A. 2012. Photoshop elements – harrastajan kuvankäsittelyopas. Docendo Oy : Jyväskylä

Manu, P. 2013. Word 2013 – selkeyttä asiakirjoihin. Docendo Oy : Jyväskylä

Paananen, P. 2010. InDesign CS5 – julkaisun tekeminen. WSOYpro: Jyväskylä

Pesonen, E. 2007. Julkaisijan käsikirja. WSOYpro: Jyväskylä

www.graafinen.com. Viitattu 14.5.2016. <http://www.graafinen.com/>

www.elupon.com Viitattu 9.6.2016. <http://elupton.com/>

www.mainostoimistopilot.fi. Viitattu 29.4.2016. <http://www.mainostoimistopilot.fi/>

www.satshp.fi. Viitattu 19.3.2016. <http://www.satshp.fi/Sivut/default.aspx>

www.selkosuunnittelu.fi. Viitattu 22.5.2016. <http://selkosuunnittelu.fi/>

www.stm.fi. Viitattu 30.5.2016. <http://stm.fi/etusivu>

www.thinkingwithtype.com Viitattu 9.6.2016. <http://www.thinkingwithtype.com/>

Julkaisun kansikuva

12 **Timantti** -kerho

Piia osallistui Tyttöjen kerhoon, kun perhetyöntekijä ja koulun opettaja kertoivat hänelle alakoululaisten tyttöjen kerhosta. Alussa tytöt saivat kertoa, mitä he halusivat kerhossa tehdä. He leksivät ryhmälle yhteisen nimen Timantti -kerho ja kerholle säännöt.

Kerhossa tehdään asioita yhdessä

Piiaa on hienoa, kun saa kokeilla uusia asioita. Ohjelmassa on ollut hemmettelu- ja retkipäiviä sekä askartelua ja liikumista. Jokaisella kerralla tehdään myös lyhyitä harjoituksia, joissa oppii tuntemaan itseään paremmin. Erityisesti Piia piti voimaannuttavasta valokuvauksesta, kun sai pukeutua erilaisiin asuihin ja olla kuvissa ihan mikä tahansa hahmo. Piia halusi olla palomies.

Osallisuuden ja itsetunnon vahvistumista

Seuraavana vuonna Piia aloitti kerhossa apuohjaajana. Tuntuu mukavalta, kun nuoremmat tytöt pitävät häntä jo vähän isompana ja kysyvät häneltä neuvoa. Tyttöjenkerhon tavoitteena on lisätä lasten osallisuutta ja yhteisöllisyyden kokemusta sekä yhdessä tekemisen kautta vahvistaa itsetuntoa ja vuorovaikutustaitoja.

Pieni ryhmäkoko mahdollistaa sen, että jokainen saa kerhossa henkilökohtaista huomiota ja kahdenkeskistä keskustelua ohjaajan kanssa. Tämä antaa mahdollisuuden puhua vaikeistakin asioista. Kerho ei ole kaikille avoin, vaan sinne ohjataan kouluista ja perhetystä. Ryhmään osallistuminen on tytöille vapaaehtoista ja ilmaista. Kerhotoiminta on aloitettu Pois syrjästä –hankkeen ja Säilyän kunnan kotihoidon perhetyön kanssa.

13 **Lapset** puheeksi

Kun vanhempi sairastaa

Satakunnan sairaanhoitopiirissä on otettu käyttöön Lapset puheeksi –työtapa vanhemmuuden tukemiseen. Yhtenä edelläkävijänä lapsikeskeisen hoitotyön kehittämisessä toimii sisätautiin osasto 4, jossa hoidetaan hematologisia sairauksista kärsiviä aikuispotilaita. Uuden työtavan myötä jokaiselle potilasvanhemmalle tarjotaan tilaisuutta keskustella lapsistaan ja saada tukea perheelleen kuormittavassa tilanteessa. Vaikka osastolla on aina toimittu perhekeskeisesti, LP-työtavan myötä työntekijät ovat saaneet konkreettisen työkalun sekä rohkeutta ja varmuutta lasten huomiointiin. Myös yhteistyö eri toimijoiden välillä on todettu helpottuneen menetelmän ansiosta. Uusi työtapa on otettu vastaan erittäin hyvin työntekijöiden keskuudessa ja se sopii mainiosti osaston ideologiaan. "Hoidamme potilaita sillä ajatuksella, miten itse haluaisimme, että meitä kohdeltaisiin vastaavassa tilanteessa. Pyrimme olemaan helposti lähestyttävää", kertoo sairaanhoitaja Sani Aikala. "LP-työtavasta hyötyvät sekä potilaat että henkilökunta. Työntekijät kokevat, että he voivat oikeasti tukea potilaan vanhemmuutta ja auttaa koko perhettä sekä ohjata lisätukea tarvitsevat perheet avun äärelle. Potilaat, joiden kanssa on käyty LP-keskustelu, ovat olleet tyytyväisiä sekä helpottuneita kuin saadessaan uudenlaista näkökulmaa vaikeaan tilanteeseen. Keskustelu vahvistaa vanhemmuutta sekä aktivoi lasta suojaavia tekijöitä", toteaa Aikala.

Satakummi -toiminta

SATAKUMMI-toiminnan kautta lapsiomainen saa arvensa avuksi kummin, joka toimii lapsen kaverina tai vaikkapa harrastustempparina. Kummeina toimivat alueen sote-korkeakouluopiskelijat. Mukana yhteistyössä ovat Satakunnan järjestöt, korkeakoulu, seurakunnat ja sairaanhoitopiiri.

Satakunnan sairaanhoitopiirin asiakaspalvelupäällikkö Piia Astila näkee, että kehitetty toiminta on tärkeää ja mallina lupaava. Lapsiomaisiin ei ole aiemmin kiinnitetty riittävästi huomiota. Kummitoiminnan avulla lapset tulevat tasapuolisesti osallisiksi, heidän olemassaolonsa vanhemman sairastessa huomioidaan ja heille tarjotaan tukea. Sairastavan vanhemman taakkaa voi helpottaa se, että lapsen elämässä on perheen lisäksi luotettava aikuinen, jolla on aikaa esimerkiksi auttaa läksyjenteossa.

Kummitoiminta on yksi sairaalavapaaehtoisuuden toimintamuoto ja sitä voidaan hyödyntää jatkossa kaikilla sosiaali- ja terveydenhuollon tasoilla yhteistyössä palveluntuottajien kesken. "Perheen saama hyöty toiminnasta on tärkein. Tarjoamalla apua ennaltaehkäisevästi, lisätään perheiden ja lasten inhimillistä hyvinvointia suuresti", kiteyttää Piia Astila. Mallia on tarkoitus päästä kokeilemaan viimeistään syksyllä 2016.

Aukeama Pois syrjästä osiosta. Värikoodi vihreä

20 **Yhteistyöstä** on hyötyä kaikille

Erikoissairaanhoidon ja kolmannen sektorin yhteistoiminta Satakunnassa

PPPR2-hankkeessa on Satakunnan sairaanhoitopiirissä panostettu psykiatrian ja kolmannen sektorin (järjestöt & yhdistykset) välisen yhteistyön kehittämiseen. Yhteistyön edistämiseksi pyritään lisäämään kuntoutujien, omaisten ja ammattilaisten tietoa kolmannen sektorin toiminnasta sekä lisäämään kuntoutujien mahdollisuuksia osallistua toimintoihin.

Alla on kuvattu, miten yhteistyötä on Satakunnan sairaanhoitopiirissä kehitetty:

Yhteistyötapaamisesta terveydenhuollon ja kolmannen sektorin väen kesken (Kahdesti vuodessa)

Tapaamisissa keskustellaan yhteistyötä, käydään ajankohtaisia asioita läpi ja suunnitellaan tulevaa tapahtumaa

Yhteistyötavat

Harjoitellaan sairaalan infotelevisioiden kautta tietoa potilaille, järjestöyhteistyöhenkilö sairaalassa, yhteisten tapahtumien järjestäminen

Osa 1 - Luento
Psykiatrisen alan henkilön alustava luento, kokonaisuutena noin 1 tunti

Osa 2 - Messut
Messuilla kolmannen sektorin toimijat esittelevät toimintaansa osallistujille. Järjestöt voivat jakaa esitteitä ja ohjeistusta. Kesto noin 2 tuntia.

Osa 3 - Muu sisältö
Ympäristön hyödyntäminen tapahtumapaikalla, esimerkiksi mukavien paikkojen etsimistä musiikkia tai arvontaa.

Tapahtuman suunnittelun käynnistämistä vastuu voi olla kiertävä järjestävien tahojen kesken. Palautekerätään ja se käydään läpi yhdessä.

21 **Yhteistyöllä** onnistuneita kotiutumisia

Psykiatrisesta sairaalasta

PPPR2-hankkeessa on Satakunnassa kehitetty vuodesta 2013 lähtien mielensterveyskuntoutujien kotiutumista.

Kotiutumismalli on luotu yhdessä mielensterveyskuntoutujien ja alan ammattilaisten kanssa. Mallista tulee ilmi eri tahojen (potilas, omainen, sairaala, kunta, kolmas sektori ja asumispalveluyksikkö) roolit eri vaiheissa kotiutumista. Potilas voi kotiutua sairaalasta esimerkiksi asumisyksikköön tai kotinsa, näihin malleihin tilanteisiin on luotu oma mallinsa.

Alla on kuvattu pelkistetyt onnistuneen kotiutumisen osat ja malli potilaan kotiutuessa kuntoutuskotiin.

Aukeama Yhteisvoimin kotona osiosta. Värikoodi oranssi

LIITE 3

Julkaisun hahmoja